

Ur **Oväder** av Mark Lynas, Ordfronts förlag 2005

Efterord: Sex grader

En dag för 251 miljoner år sedan skakades det som i dag är Sibirien av ett våldsamt vulkanutbrott. Miljardertal ton het aska och gaser vällde ut i atmosfären och utlöste väldiga stormar med surt regn. När molnen väl hade skingrats, sken solen varmare än någonsin tidigare, och gassande hetta dödade växter och djur runt hela planeten. Massutdöendet under permperiodens sista tid hade inletts.

Det var den värsta krisen som någonsin drabbat livet på Jorden och till sist hade upp till 95 procent av världens arter dött ut. Som en expert formulerade saken var detta en tidpunkt ”när livet nästan dog”.²²⁵ Geologer som undersökte de skikt av jordskorpan som avsåg övergången mellan perm- och triasperioden blev förbluffade när de såg ett överflöd av fossiler plötsligt ersättas av enahanda svart lersten – ett tydligt tecken på anoxi, alltså frånvaro av molekylärt syre, medan miljardertal livlösa kadaver förmultnade på havsbotten efter att ha sköljts ner i vattnet från de förhärjade landmassorna.

Denna kollaps förorsakades inte av en asteroid, till skillnad från den katastrof som senare utrotade dinosaurierna. Den förorsakades av global uppvärmning. De sibiriska vulkanerna hade frigjort väldiga mängder koldioxid djupt nere från Jordens innandöme med följderna att klimatet blev så pass mycket varmare att stora mängder metangas ”rapades” upp ur havet vilket utlöste en galopperande växthuseffekt.

Livet i detta ”post-apokalyptiska växthus” var så svårt att endast ett stort landlevande djur överlevde – den anpassningsbara grisliknande *Lystrosaurus*, som utvecklades till dinosauriernas förfäder. Det dröjde ytterligare femtio miljoner år innan den nivå av biologisk mångfald som hade funnits före katastrofen hade återupprättats.

Geologer som undersökt syreisotoper från slutet av permperioden har nyligen uppskattat hur hög den temperaturhöjning var som förorsakade detta katastrofala massutdöende. Sex grader Celsius.²²⁶

Hoppa framåt 251 miljoner år i tiden till vår värld av i dag. Jorden värms upp i allt snabbare takt och bevisen på detta fortsätter att hopa sig i form av glaciärer som smälter och havsnivåer som stiger. År 2001 publicerade IPCC sin tredje utvärderingsrapport i vilken man förespådde hur mycket varmare det skulle bli under de kommande hundra åren.

Den övre gränsen var högre än i tidigare rapporter.²²⁷
Vetenskapsmännen hade höjt den – till sex grader.

225 Benton, M., 2003: When Life Nearly Died: The greatest mass extinction of all time, Thames and Hudson, London, 2003.

226 Benton, M., 2003: Ibid. sid 267-277

227 IPCCs övre gräns var satt till 5,8 °C, men räknade inte med extremer som ”metanrap” eller uttorkning av Amazonas. För vidare info om denna not, se själva boken *Oväder*.

IPCC fjärde rapport kom ut i februari 2007. Där är den övre gränsen satt till 6,4 grader. Se <http://www.ipcc.ch>

Se även Mark Lynas hemsida; <http://www.marklynas.org>

Han kommer till höst ut med en bok på svenska som just heter Sex grader. Den finns redan nu på engelska att köpa på t.ex. <http://amazon.co.uk> med titeln **Six Degrees: Our Future on a Hotter Planet**

En sammanfattning av boken <http://www.timesonline.co.uk/tol/news/uk/science/article1480669.ece>